

'Extractenbibliotheek BioNL slaat brug tussen telers en nieuwe markten'

Een bibliotheek van plantenextracten uit de tuinbouwsector waarin de in Nederland aanwezige biodiversiteit aan inhoudsstoffen is vastgelegd. Het is een van de instrumenten die het Kenniscentrum Plantenstoffen momenteel in het leven roept om reststromen uit de tuinbouwsector zo hoog mogelijk te verwaarden in de biobased economy. 'De extractenbibliotheek moet in 2014 volledig operationeel zijn', stelt Leon Mur, directeur van het Kenniscentrum Plantenstoffen.

In augustus 2011 ging het Kenniscentrum Plantenstoffen officieel van start. Het kenniscentrum werd onder meer op initiatief van het Productschap Tuinbouw in het leven geroepen. Doel is de tuinbouwsector te helpen met het hoger verwaarden van haar reststromen in hoge marktsegmenten. Mur: 'Ter illustratie, de tuinbouwsector beschikt jaarlijks onder meer over een reststroom van 220.000 ton stengelmateriaal waarvan 22.000 ton droge stof is. Met de papier- en kartonindustrie en de Wageningen Universiteit kijken wij of het mogelijk is om vezels uit het stengelmateriaal te gebruiken als aanvullende bron voor het maken van dozen, waarin de tuinders vervolgens weer hun producten kunnen verpakken. Ons doel is om in de periode tot en met 2015 twintig ketenprojecten op te zetten. Hiervan zitten er dus een aantal in de pijplijn en zijn sommige al vergevorderd zoals het vervaardigd van papier op basis van plantenstengels.'

Kansrijk

Stengelmateriaal is niet de enige reststroom van de tuinbouwsector. Naast stengelmateriaal is er ook de beschikking over Klasse C-producten waar plantenstoffen inzitten. 'Deze Klasse-C producten worden normaliter doorgedraaid of gebruikt voor de productie van sappen', stelt Mur. 'Het totale volume is zo'n veertig miljoen kilo per jaar. Na het doordraaien of persen blijven vellen over die weer verwerkt kunnen worden in voedingsmiddelen. Zo loopt er een traject met Heinz dat er zeer goed uitziet.'

Een derde reststroom die volgens Mur kansrijk is voor verwaarding in de biobased economy, is materiaal afkomstig uit de bollensector. Momenteel loopt er een inventarisatie over de omvang en samenstelling van deze reststroom. 'Hierna kunnen wij vervolgstapen zetten', aldus Mur. 'De vierde en laatste reststroom waar wij ons als kenniscentrum mee bezighouden is die van de sierteelt. Dit marktsegment kent een versnipperde reststroom met een relatief klein volume. Toch zijn er ook hier toepassingsmogelijkheden die wij momenteel laten inventariseren.'

Diversiteit

Mur beseft dat de reststromen van de tuinbouwsector niet gigantisch groot zijn, maar ziet juist kansen door de grote diversiteit ervan. 'Deze liggen niet zoals bij de akkerbouw in het volume, maar in de hoogwaardige toepassing. Om een duidelijk beeld te krijgen van wat de tuinbouw te bieden heeft – en dit vervolgens te matchen met potentiële afnemers – zijn wij een groot Europees innovatieproject gestart onder de titel BioNL. Het doel? Het creëren van een omvangrijke extractenbibliotheek waarin de in Nederland in de tuinbouw aanwezige biodiversiteit aan inhoudsstoffen is vastgelegd. De bibliotheek zal naar schatting vijftienhonderd verschillende plantfamilies omvatten die wij zo veel mogelijk biologisch willen laten telen door de Nederlandse tuinbouwsector. Bovendien moeten wij de gassen veredelen zodat ze meer van de nuttige stoffen aanmaken. Aan het einde van de seizoenen kunnen de telers de

planten oogsten en reststromen verzamelen. Daar kunnen vervolgens extracten uit gewonnen worden die voldoen aan de verschillende afnemende sectoren. Wij denken aan de cosmetische, farma- en agrochemische sector als afnemers.'

Door alle verschillende extracten en inhoudsstoffen vast te leggen in de bibliotheek kunnen afnemende fabrikanten volgens Mur straks exact bekijken of er voor hen interessante stoffen inzitten. 'De bibliotheek die wij creëren is internationaal uniek. Zeker omdat ze gebaseerd is op de huidige commerciële teelt in de tuinbouwsector. In 2014 moet de bibliotheek volledig operationeel zijn. Dit project is cruciaal om reststromen uit de tuinbouw hoger te kunnen verwaarden.

Eyecatcher

In de bibliotheek ziet Mur ook het instrument om cross-sectorale samenwerking te bevorderen. 'Je kunt vraag en aanbod matchen door sectoren heen. Dit is het grote project en de eyecatcher die gaat aantonen dat biobased economy voor de tuinbouwsector grote toegevoegde waarde biedt', aldus Mur. Alvorens het zo ver is ziet hij wel grote uitdagingen die geadresseerd moeten worden. 'Zo is het volledig uitrollen van biologisch telen geen sinecure. Zo zul je bijvoorbeeld ook toemoeten naar biologische gewasbescherming. Verder vergt het samenwerken met andere sectoren een aanpassingsperiode. Je moet de eisen en cultuur van de ander begrijpen. Voor het eerst kijk je over je eigen schutting heen en dat is nu juist waar het om draait in de biobased economy.' Voorwaarde voor biobased succes is volgens Mur dat ook de verschillende regionale tuinbouw hotspots hun handen ineenslaan. 'De eerste stappen zijn gezet. Greenport Venlo heeft aangegeven in het BioNL-project te willen participeren, evenals als de Stichting Tuinbouw Emmen in Noord-Nederland en het Agriboard in Noord-Holland.' Mur ziet het ook als een uitdaging om de verschillende initiatieven die er in Nederland lopen vanuit de tuinbouwsector te bundelen. 'Wij zijn ambitieus en bereid om een coördinerende rol te spelen. Zeker met de wetenschap dat het Productschap Tuinbouw binnen afzienbare termijn verdwijnt, is het belangrijk dat er een centrale coördinator komt.'

